

Burgers sturen aan en maken ruimtelijke plannen

Artikel van de Vereniging voor Gemeentesecretarissen (VGS), 2016

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Met het BZK-ontwikkeltraject “Burgers sturen aan en nieuwe rollen voor de overheid” doet de gemeente Emmen mee aan nieuwe vormen van samenwerking tussen overheid en inwoners. In Emmen staan inwoners veel vaker zelf aan het roer. Bewoners maakten de ruimtelijke plannen. In het Drentse dorp Nieuw-Amsterdam ging in juni 2016 de schop de grond in, aangestuurd door bewoners.

Over bewonersaansturing, en over een leertraject met ambtenaren bij 12 gemeenten om beter voor burgers én voor bestuur te kunnen werken.

Omgevingswet en bewonersaansturing

Het tweelingdorp Nieuw-Amsterdam / Veenoord heeft ongeveer 7000 inwoners. In het hart van dit dorp is een groot winkelcentrum. Rond 2010 begonnen enkele panden er verpauperd uit te zien. Jos Roewen, inwoner van Nieuw-Amsterdam besloot om daar wat aan te doen. “Er was leegstand, om sommige panden stonden hekken en eigenaren van de panden hadden geen geld meer voor onderhoud. Dat kon zo niet langer. Daarom zijn we gaan praten met de gemeente.”

Samen de touwtjes in handen

Bij de gemeente hadden ze wel oren naar de plannen van de groep inwoners. Maar wat doe je als ambtenaar wanneer iemand eigenlijk je werk overneemt? Want het maken van nieuwe stedenbouwkundige plannen is “normaal” werk van de gemeente. Voor de ambtenaren van de gemeente Emmen was het even wennen, om zelf minder sturend te zijn. De rol van de ambtenaar veranderde: niet zelf schrijven, maar de bewoners helpen met kennis en kunde. Zodat de nieuwe stichting aan de slag kon.

Geld

“We hebben de stichting Bruisend Centrum Nieuw-Amsterdam / Veenoord opgericht”, zegt Roewen. “De inwoners van het dorp betrokken we vanaf dag één bij onze plannen. En zij stonden als een huis achter ons. We merkten al gauw dat er op het gemeentehuis ook draagvlak was voor onze ideeën. Wij hebben zelf 65.000 euro bij elkaar gesprokkeld om een ruimtelijke visie te maken.”

Omgevingswet

Daarmee sluit de aanpak in Nieuw-Amsterdam aan op de nieuwe Omgevingswet: geef initiatiefnemers zoveel mogelijk de ruimte zelf hun plannen en ideeën uit te werken. „In deze visie staat hoe je een gebied gaat inrichten, hoe wij het winkelgebied gaan verbeteren en waar nieuwe huizen komen”, aldus Jos Roewen. “Na de visie werden de bewoners opdrachtgever voor het inrichtingsplan. Wij bedachten de plannen, de gemeente voerde in onze opdracht uit en keek of het qua wet- en regelgeving kon.”

Politiek

Het complete plan ging, met het plan van aanpak, naar de gemeenteraad. De gemeenteraad van Emmen en de provincie Drenthe omarmden het project en brachten geld in voor de daadwerkelijke uitvoering. Juni 2016 ging de eerste schop de grond in. Roewen is trots op dit resultaat. “We zijn er zes jaar mee bezig geweest. Omdat ik zelf in Nieuw Amsterdam woon, weet ik precies waar ik het voor doe. Het was mooi om te merken dat er bij de gemeente draagvlak was. Ook hebben we als stichting een duidelijke stip aan de horizon gezet.”

Leertraject: “Burgers sturen aan en nieuwe rollen voor de overheid”

Wim Wessels, teamleider bij de gemeente Emmen, speelt in op deze verandering. “Ik zie graag dat mijn collega’s meer samenwerken met onze inwoners. Samen met andere gemeenten doen wij mee aan het Ontwikkeltraject “Burgers sturen aan en nieuwe rollen voor ambtenaren”. Dit intervisie-traject is voor leidinggevend en voor uitvoerende ambtenaren, waaraan inmiddels 12 gemeenten meededen. Begeleider Thijs Harmsen: “Ambtenaren gaan met concrete vragen rond bewonersaansturing aan de slag. Zij leren met en van elkaar hoe zij bewonersinitiatieven kunnen ondersteunen. En tegelijkertijd ook een onafhankelijk adviseur kunnen blijven. Hoe stel je je zelf op? Hoe ondersteun je bewoners zonder zelf het werk over te nemen?” Tijdens het ontwikkeltraject leren ambtenaren om over de grenzen van hun eigen werkveld heen te kijken. “Dat is heel belangrijk. Dit vraagt ook aandacht van het management en teamleiders. Daarom doen zij ook mee aan dit Ontwikkeltraject”, aldus Thijs Harmsen.

Meer informatie:

Wim Wessels, w.wessels@emmen.nl

Thijs Harmsen, harmsen@harmsenprocesmanagement.nl

